

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:
Egészévre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség: Jókai-utca 10.
Füladóhivatal: Szammer Imre könyvnyomdája.

I. Ferencz József.

Az uralkodó iránt érzett loyaltásnak sehoh széles e világon nincsenek mélyrehatóbb gyökerei, mint Magyarországon. Évszázadokon át féltékenyen őrzött kincse ez a nemzetnek, mely minden pillanatban vért kész ontani ama lelkéhez forrott jelzőért: „Pro rege et pro Patria.“

Sötét, gyászos felhőbe borult korszak volt az, midén a legnagyobb magyar költő azt énekelte, hogy: „A legelső magyar ember a király!“ A nemzet akkor balsejtelmekkel volt eltelve, a honfíbatan redőket vésett a hazájáért aggódó magyar homlokára. És a legelső magyar ember elűzte a balsejtelmeket s elsimította a redőket.

Meghódította a sziveket, lekötelezte magának minden magyar szeretetét, hogy a király iránti szeretet most is a régi, sőt erősebben lobogó tüzzel ég. Erősebben lobogó tüzzel ég, hiszen mi magyarok királyunkban nemcsak nemzetünknek igazán szerető atyját látjuk; mi tudjuk, hogy a mig fejét országok koronája ékesíti, szive a fájalmak, a szenvedések töveitől vérzik. Neki annyi csapást kellett elszenvednie, a mennyi alatt nem csoda, ha az ember-szív megszakad. Ó letörli könnyeit s országaiért való gondjában keresi a feledés balszámát. Vagy talán megérzi, hogy fájalmában milliók osztoznak s milliók segítik elviselni bánatát.

Igen, mi osztozunk örömeiben, részt kérünk szive fájalmából is s midén királyunk nevenapján az Isten házába seregünk, szívünk: éléből kérjük drága életére a Felséges áldását, hogy adjon neki erőt még sok esztendőre, árássa Reája bölcsesége fényugarát, hogy boldogan, boldog nemzetet lásson trónjának számolyánál.

Esdve zengjük a költővel:

*Alkotója széles e világnak
A magyar nép hozzád felkiált:
Tartsd meg Isten a hont a királynak
És a honnak tartsd meg a királyt —
Isten áldd meg a magyar királyt!*

Még egyszer az antiszemizmus.

— Válasz Objektívusnak. —

(+) Szép tulajdonsága az emberi sziveknek, hogy tiszteli mások fájalmát, sőt bizonyos mértékig osztozik is abban. Mi is nagyra becsüljük ez érzelmeket s ápoljuk is, a mennyire lehet. Elvégre az sem utolsó fájdalom, ha valakinek a tyukszemére hágnak s ez a körülmény könnyen arra bírhatna bennünket, hogy „Objektívus“ fájalmának a „Sz. és V.“ f. é. 110. számában „Antisémita szárnyprobálgatás“-nak titulált nyilvánítását hallgatással mellőzzük

s legfeljebb a közrészvét (mely az előbbi időkben meglehetősen fellendült) szives figyelmébe ajánljuk.

Hogy ezt még sem tesszük annak oka csak az, hogy az említett cikkbeske nagyon naiv lélekre való hangja arra a feltevésre jogosít bennünket, hogy itt nem a megismert igazság elleni tusakodással állunk szemben s így a jobbulás nincs kizárva. Ez esetben tehát nem zárkozhatunk el kötelességünk elől, a becsületet sajtó feladata elől, mely e pár szóban fejezhető ki: *az igazság mindenek előtt.*

Ezért írjuk okulás céljából „Objektívus“-nak a következő igazságokat:

„Objektívus“, önmagát vigasztalva, azzal kezdi, hogy: „sokszor hangsúlyozták már, hogy Magyarországon nincsen kedvező talaj az antiszemizmus tenyésztésére.“ Ezen állítást a maga egészében aláírjuk, sőt nem tudnánk megérteni, ha nem így volna. Magyarországon annyi a „hangsúlyozó“ ember az érdekeltek osztályából, hogy ha a fentebbi véleményt milliószor nem hangsúlyozták volna, Köhn Zadok ur már régen kiátkozta volna e felületes nemzetiséget az „Alliance-Israelite“ kebeléből, s ma már közel egy millióval több igaz magyar volna.

Már aztán hogy ez a vigasztaló állítás igaz-e, az más kérdés. Mi legalább nem hisszük s ha cikkirő nem jár bedugott fülekkel az emberek között, egy kis jóakarattal könnyen kiábrándulhat boldogító, de tulságosan naiv merengéséből. Hogy a szivekben lakozó antiszemitikus érzelmek még egyenlőre gyengébben és ritkábban nyilatkoznak, az egyrészt a gyengelelkűeknek a zsidó sajtó által mind ez ideig sikerrel üztött megtélemlítésének, másrészt azon körülménynek tudható be, hogy a hur még nem feszült a végletekig. Amig pedig ez meg nem történik, kevés ember vállalkozik arra, hogy e felvilágosult korban jelzőket rakasson magára, melyek között a „sötétféjú“ a legenyhébb.

Hogy a 48–49-iki nagy napok ünneplésének annyi köze van a filo- vagy antiszemizmushoz, mint az „... elit“ kávéház billiárdasztalának a transvaali elnök hálósipkájához, azzal minden okos ember tisztában van. Cikkirő ur is megengedi, hogy Krausz bácsi hőstettei a Wesselenyi-utcai házban csak az Erzsébetváros publikumának izléséhez alkalmazkodó költői fantazia szüleménye. S ha 1848-ban voltak hazafias zsidók, kik hazájukért mindenüket felátodták, mint egyébként kétségbe nem vont senki, annál nagyobb szégyen, hogy ma ötven év múlva ama nagy idők ünneplésekor még mindig akadnak Grünbaum Bernátok, kik piszkos kezekkel, aljas módon akarják megfosztani a magyar népet attól a földtől, melyet hitsorsosai már ötven évvel ezelőtt saját vérükkel segítettek megtartani a magyarnak.

Hogy igazunk volt-e akkor, midén a hypopoliti esetet tipikusnak mondtunk, annak elbírálását bátran bocsájtuk a elfogulatlan olvasók ítélő széke elé.

Azt hisszük t. cikkirő ur felment bennünket ez állításunk igazságának bizonyításáról.

Nem meséljük el a Rotschild bár közmert történetét, nem mondjuk el, mert nem is ismerjük a Trierből elexpediált Dreyfusok millióinak genesisét, nem szólunk ama bizonyos török vasutakról sem; az országos mozgalmat keltő, a kormány figyelmét is magukra vonzó ruthén dolgokat is épen csakhogy megemlítjük, s azt hisszük t. cikkirő ur, ezen felületeségünkért nem fog reánk nehezteni.

Hanem hogy bebizonyítsuk, hogy Grünbaum Bernát esetét tipikusnak állítva nem messze jártunk az igazságtól, ime idézünk egy kis levélkét a közelmúltból.

A levél így hangzik:

„Szeretett testvérek!“

Az egész világon nincs a mi érdekeinknek megfelelőbb ország, mint Galiczia. Legyen tehát ez az ország egészen a miénk, — törekedjete ottan mindenütt a végsőkig kizorítani a keresztényt, maig szerzett pozíciókat ott fenntartani és legyetek az egész ország parancsoló uraiv. Törekedjete minden keresztény vagyont megszerezni és urrá lenni azokban. Amennyiben ehhez az eszközök hiányzanának, megkaphatjátok azokat tőlünk, bármennyire legyen szükségesetek.

Az ezen célra szolgáló kegyes (?) adományokat gyűjtjük és az eredmény minden várakozásnál már eddig is nagyobb. Minden legjobban meg kívánásunk szerint. Hogy a galicziai földbirtok, keresztény kezektől kizárólag a ti birtokotokba juthasson, — a gyűjtésben pénzarisztokráciának is részt vesz. Adományok érkeznek Hirsch bárónétól, Rotschild bárótól, Bleichrödertől stb.

Fogjátok tehát szeretett hitsorsok teljes erővel és erélyvel a munkához, hogy a szándékozott célt mielőbb elérjük közlött utmutásunk szerint.“

Ha Objektívus az „Alliance Izraelite“ e levelének hitelességéről kételkedik, forduljon bizonyítókért dr. Szoew szegedi főrabbihoz, vagy dr. Farkas urhoz Budapesten.

Cikkirő tiltakozik a zsidóságnak tulajdonított nagy hatalom ellen is. Ezt csak tulszerűségének vagyunk hajlandók betudni, s ha mégis ez az alázata őszinte volna, kérdezzék meg az itt rövidség okáért névszerint fel nem sorolt országok, népek, hadseregek és bíróságok felett olympusi méltósággal ítélkező budapesti lapok szerkesztőseit e dolog felől, s biztosítjuk, öntudatára ébred eddig nem ismert hatalmának.

A mi a Mindenhatóba vetett bizalmát illeti, arra csak azt jegyezzük meg, hogy Attilát is az „Isten ostarának“ hívták, melylyel az Isten a róla megfeledezett keresztényeket büntette.

Hálával tartozunk Objektívus urnak, hogy eloszlatta a mély homályt, mely a nagy bujdosó hazafinak, a dörgő szavu Karolusznak, a

holt Hentzi agyonütőjének hovatarozandóságát ez ideig fedte. Nekünk nem kellett, a kormány-párt nem akart róla tudni, a függetlenségi párt rég kitagadta. Sok álmatlan éjszakánk fáradságos kutatása ért véget, mert most már tudjuk, hogy Ő az igazság apostola. Mi azt hisszük, hogy ez apostolság csak hála attól a jó urtól.

A másiktól (Zóla) nem szólnak. Nem tudjuk, Objektívus ur családosa ember-e; ha igen, azt hisszük az igazság másik apostolának regényeit nem fogja házában tartani, vagy ha igen, a gyermekei iránti szeretet jól elzárja vele őket.

Ha Objektívus ur gyönyörködik a igazság ezen apostolában, ám tessék. „De gustibus non est...“

Végül tartozunk annak becsületes kijelentésével, hogy jelen sorainkat egyedül Objektívus ur iratta meg velünk. Távol áll tőlünk minden néven nevezendő gyűlölet, s mint mindenkor, itt is hangsúlyozzuk az elvet: tisztelet kivételnek. Magunk is ismertünk és ismerünk becsületes, tisztességes zsidókat, kiknek jellemét becsüljük, hazafiságuk előtt meghajolunk, de bocsásson meg Objektívus ezek iránti tiszteletünk nem tántoríthat el bennünket fajbeliek bűneinek ostorozásától s az igazság kimondásától.

Aláírjuk Objektívus betegező sorait: a zsidóság haladjon a hazafiságban, tiszteletreméltó polgár-erényekben s mi előre is visszavonjuk jóslatunkat az antiszemitizmus jövőjét illetőleg s legyen meggyőződve, ezt a legnagyobb örömmel tesszük; s egyuttal biztosíthatjuk, hogy a magyar népben van annyi keresztény érzelem, annyi felebaráti szeretet, hogy ez esetben nem követi Oroszország és Románia példáját. Vederemo!

Ezzel be is fejezhetnénk válaszunkat, ha Objektívus urat ezikke végén el nem fogja a hidegvér, s a komoly ellenfél szerepéből kiesve egy épen nem aethetikus hasonlat kíséretében hazugságnak nem titulálja az általa írottakat. Mi a magunk részéről sokkal intelligensebbnek tartjuk a „Székesfehérvár és Vidéke“ olvasó közönségét, minhoz manapság ilyen rakéta gyanánt szelnek eresztett üres frázisoknak felüljön. Mindenesetre elvárja Objektívustól, hogy a reánk kent hazugság vádját bebizonyítja, s mi ez esetben igérjük, hogy itt e lap hasábjain nyilvánosan kérünk bocsánatot, s valljuk be tévedésünket. Mig azonban ezt nem teszi, alkalmazza a vádat magára, s a hasonlatot azon olvasóira, akik ez ellen nem tiltakoznak.

A vármegye közgyűlése.

Fakó, unalmas volt ez a tanácskozás, Fejérvármegyének tegnapi tartott őszi közgyűlése. Csak a Meszleny Lajos lelkes, szép beszéde, melylyel az aradi gyásznap megünneplése iránt tett javaslatát ajánlotta, hozott valami igazán megkapó lendületet a száraz napirendbe. Az indítvány ugyan szinte felesleges volt, mert az alispán — mint válaszában mondotta — már megtette e tárgyban a szükséges intézkedéseket s azok teljesen megegyeznek a Meszleny által javasoltakkal, de azért az ilyen szavak sohasem feleslegesek. Mutatta a tetszés, melylyel a bizottsági tagok e beszédet fogadták.

Meszlenyrol szólva nem hagyhatjuk megemlítenél az a kétségkívül mélyen megnyugtató körülményt, hogy a képviselő ur szegfűje ez alkalommal jóval haloványabb volt a szokottnál. Amiből teljes bizonyossággal azt következtetjük, hogy komolyabb parlamenti zivataroktól egyelőre nem kell tartanunk.

Egyben konstatáljuk, hogy a karzat ez alkalommal merőben üres volt. Ez is jel: az idők jele. Eleintén a fokok maradtak el, most már a szép asszonyok is. Először a hév, aztán a szín: így fakultak meg a megyegyűlések.

A közgyűlést báró Páth Pál főispán kevéssel tíz óra után nyitotta meg. Megemlékezett a lefolyt idők nevezetesebb eseményeiről, így a megyéket fenyegetett árvízről, melynek veszedelme azonban már baj nélkül elmúlt. A hivatalvizsgálatokról szólván, dicsérettel emelte ki a tisztikar lelkiismeretes, buzgó működését, Majd a közgyűlést megnyitottak nyilvánították.

Napirend előtt a főispán bemutatja a közgyűlésnek az új tiszteletbeli aljegyzőket: Zichy Rafael és Jankovics Nep. János grófokat, kik nyomban letették a hivatalos esküt.

Az alispán terjedelmes jelentésében beszámol a közigazgatás nevezetesebb eseményeiről. A Duna áradása alig egy héttel ezelőtt még komoly veszedelmmel fenyegette a vármegye keleti részén levő dunamenti községeket: Erdet Battát, Ercsüt és Duna-Adonyt. Különösen Erd község volt erősen fenyegetve, hol a víz már a faluházig nyomult föl, azonban az idejében fogatosított kellő óvintézkedések szerencsésen elejét vették a nagyobb veszedelemnek. Ezután megemlékezik a nyár folyamán megyénk területén lezajlott hadgyakorlatokról, melyeken Jószy főherceg, valamint a trónörökös is személyesen részt vett, kiknek illő fogadtatásáról annak idején gondoskodtak. A jelentés tudomással vétele után

Meszleny Lajos orsz. képviselő, m. biz. tag. indítványa következett az aradi vértanúk kivégeztetése félszázados évfordulójának illő megünneplése tárgyában. Szóla az hiszi, hogy itt annak elfogadását nem is kell kérnie, annál kevésbé megokolnia. Csak az a nemzet lehet nagy, erős, mely megbecsüli hőseit. Szívének legnemesebb érzelmait vigye áldozatul a nemzet ama sirhalmokhoz, melyek a szabadság küzdelmeiben elvérzett hősöket, vértanúkat fedik. Sok elfeledett név van azok között és a sirok között sok jeltelen, de azok a nemzet temetőjében álló kövek a honszerelm örök tényes példáiról beszélnek a magyarnak. Mert az a kü él és beszél: minden szónál hangosabban hirdeti, hogy a testet megülhetik, de a lelket, az eszmét nem, mert annak gyökerei a nemzet szívébe nyulnak, onnan táplálkoznak. Sok dicsőséges nap van följegyezve a nemzet történetében, de van egy sötét gyászú is: október hatodika. Csak egy szám, de az maga egy történelem. Elszánt küzdelem, gyáva bosszúállás, egy dicső epopeiának verbe fojtott utolsó fejezete, megcsufolt jog, eltiprott szabadság, özöne a vérnek, a könynek: ez október hatodika. Legyen akármilyen sűrű az a bizonyos fátyol, de mégis áttör rajta egy fény sugar, mely a sirhalmokhoz vezet a magyart, hogy ott lerőjja hegyeletének köteles adóját. Sokszor kegyetlenül föllebbentették ezt a fátyolt és arczába vágták a nemzetnek. A mi nagy ünnepeinkről a kormány hiányzik s a vérünkben való honvédséget, melynek lelke a nemzeti küzdelmek hőseiből való, odaviszik a szegény helyére, hogy zászlaját meghajtsa az apáin, hazája földjén gázolt ellenség emléke előtt. Nem mi vagyunk okai a békétlenségnek, hanem azok, a kik csufolt tesznek rajtunk. Hát ha emlékeivel magára hagyják a nemzetet, legalább mi becsüljük, őrzük meg azt.

Egy országra szóló legyen az a gyász, mely ama historiai napon megnyilatkozik. Ott kell lenni az egész nemzetnek s a törvényhatóság, mely e nemzetnek egy része, szintén illően képviseltesse magát és vigyen koszorut a vértanúsoborra. Azonkívül itt gyászszertartást tartassék s azon vegyen részt a törvényhatóság. (Éljenzés.)

Huszár Agoston alispán kijelenti, hogy a szükséges előintézkedések már megtették s a törvényhatóság kiküldöttei által Aradra viendő koszorú is már készen van. Tette pedig ezt az utólagos jóváhagyás reményében. (Helyeslés.)

A főispán a küldöttség vezetésére Meszleny Lajost ajánlja. (Éljenzés.) Kéri a bizottsági tagokat, hogy a küldöttségben való részvételre minél számosabban jelentkezzenek. Az

indítványnak a gyászmisére vonatkozó része már fölösleges, mert a városi törvényhatóság ez iránt intézkedett s arra a megye törvényhatóságát is meghívta. Jöjjenek el minél többen. (Éljenzés.)

Következett Szüts Endre ref. lelkész, biz. tag. interpellációja az alispánhoz a czecei állapotokra vonatkozólag. A f. évi augusztus 29-én, midőn a czecei előjáróság a községhezánál a községbe érkezendő 4000 fönyi katonaság elszállásolásáról tanácskozott, a bíró és jegyző között olyan botrány történt, mely páratlanul áll a czecei krónikákban. Kölcsönösen a legdurvább kifejezésekkel illették egymást, a minék az lett a vége, hogy a bíró és vele együtt mind a 12 előjáró leköszönt az állásáról. A főszolgabíró a bíró lemondását elfogadta, az előjáróságot azonban nem, sőt pénzbírsággal fenyegette őket az esetre, ha a hivatalukkal járó kötelességeiknek megfelelően vonakodnának. A törvényre hivatkozva bizonyítja, hogy ez az eljárás jogtalan. De nem is vezet jóra az ilyen kényszerítés. Félti a községet a könnyen bekövetkező zavargásoktól és sürgős orvoslatot kér. Miért is a következő interpellációt intézi az alispánhoz:

1. van-e tudomása a f. évi aug. 29-én a czecei bíró és előjáróság ellen intézett sértő támadásról?

2. van-e szándéka ez ügyben hivatalos vizsgálatot indítani, hogy a községi adminisztrációban fönnakadás ne történjék?

Az alispán nyomban válaszol az interpellációra. Ismeri a czecei históriát, de ismeri az ott uralkodó állapotokat is. Czecezen a személyes hajszá már egészen rendszerré vált. Ezen a bajon sem ő, sem a főszolgabíró nem segíthet, maguknak kell észre térniök. Az interpellációra ezéolva kijelenti, hogy éppen a tisztelendő ur volna hivatva szép szóval, elsimítani a dolgot. A község előjáróság nélkül nem maradhat s mig ujakat nem választanak, igen is kötelesek lesznek ezek megmaradni. Azt is tudja, hogy a czecei jegyző ellen több ízben kértek fegyelmi vizsgálatot, a mikor is 2—300 frt bírságokat róttak rája, de elmozdítására eléggé súlyos ok még nem merült föl. Egyébként legyen a közgyűlés megnyugodva, neki gondja lesz a czeceiekre.

A választ a közgyűlés tudomásul veszi.

Több vármegyei tüzkárosultjai részére, az alispán a könyöradamány gyűjtését elrendelte.

A keresk. miniszter több vasutatól ömunkálattal engedélyt egy-egy évvel meghosszabbította.

Somogy vármegye által a rohamosan terjedő borhámítás tárgyában a képviselőházhoz intézett felirat partolólag tudomásul vétetett. Csanád vármegyének a tartalékosok behívására vonatkozó feliratánál felszóla

Meszleny Lajos, azt panaszolja, hogy éppen aratás idején csapatostól szállásolják a katonákat ugy a falukba, mint a birtokosokhoz és kéri az alispánt, vajjon nem lehetne-e ezt kikerülni? Példának okáért felhozza, hogy az idei nyáron egy 1200 holdas pusztára 130 lovas és 6 tisztet szállásoltak. Van-e valamely mód legalább ritkítani ezt a nagy megterheltezt? Ajánlja, hogy az alispán e tárgyban az illető helyen lépéseket tegyen.

Az alispán megígéri, hogy a közönség nevében átiratot intéz a hadtestparancsnoksághoz és — vonatkozóssal egy, még az ő főszolgabíróskodása idején történt hasonló esetre — hiszi is, hogy annak meg lesz a kellő eredménye.

Szepes vármegye közönsége az utazási kedvezményeket biztosító évi igazolványoknak a tisztviselők családtagjai részére való engedélyezése tárgyában a m. kir. államvasutak igazgatóságához intézett átiratát pártolás végett megküldi.

A törvényhatóság ehhez hasonló értelmű átirattal csatlakozik.

A selmezbányai honvédsoborra a gyűjtés — decz. 31-ig bezárólag — elrendeltetik.

Az 1900. évi költségelirányzatot, valamint az állandó választmánynak azon javaslatát, hogy a kormány által dologi kiadásokra évenként adott segélynek 2000 frttal való fel-emelése kérelmeztessek, a közgyűlés elfogadja.

A vasutépítési kölcsön törlesztésére kivetendő pótdadó 2 1/2%, az árveház építési alapra kivetendő pótdadó pedig 2%-ban állapították meg.

A lovassági laktanya kibővítése 60,000 frtba kerülne; ezzel szemben a katonai kincstár csak 1711 frt évi bért hajlandó fizetni. A főispán idítványára a közgyűlés oly értelemben határoz, hogy ha a kincstár az összeg 5%-ának megfelelő bért biztosít, akkor épít, különben nem.

Élénkebb vita támadt a faiskoláról és fásításról alkotott szabályrendelet módosításai fölött. E szerint a községi faiskolák 2/3 részben eperfákkal lennének beültetendők, azonkívül a községek határán átvonuló utakat minden irányban 5-5 kilométernyire szüntén eperfákkal ültetnék be. Az állandó választmány ezt nem tartja czélszerűnek s ez értelemben óhajt fölterjesztést tenni, többen azonban helyeslik ezen módosításokat, mert ugyanis azon kell lennünk, hogy a selyemtenyésztés megynkben nagyobb lendületet vegyen. Végül a kérdés megoldása az időre halasztott, mikor a gazd. bizottság megalakítja lesz.

Érd község kérvénye — a hegyőröknek a szőlőérés idején löfegyverrel leendő ellátása iránt — elutasított.

A vakokat gyámolító országos egyesületbe a tvhatóság 25 frttal belép.

Temesvár sz. kir. káros siketnéma intézete és az országos kisedővő-egyesület segély iránti kérvényükkel elutasítottak. Persze, ama bizonyos sajnálkozás kifejezése mellett.

Az árvapénztári kamatkulcs az 1900. év első felére 4-5%-ban állapították meg.

Özvegy Jandrók Istvánné nyugdija b. férje fizetésének 50%-ában lett megállapítva, azonkívül gyermekei után egyenkint 75 frt évi segélyben részesül.

Hampek Imre árvapénztári ellenőr szabadságideje f. évi november 1-éig meghosszabbított.

Moór községben közadakozás után épült leányiskola és ovoda felállítási költségeihez a község 600 frttal járult. Az erre vonatkozó képviselő testületi határozatot a közgyűlés jóváhagyja.

Sárd község által a regále váltásból iskolaépítésre fölhasznált összeg 30 év alatt évi 100 frttal lesz visszatartandó.

Jóváhagyatták a következő nevezetesebb községi kv. t. határozatok, melyek szerint:

Izka-Szent-György község az irnok fizetését 200 frtról 300 frtra emelte.

Sárbogárd község a tanácsbeliek számát 8-ról 12-re emelte.

Duna Pentele k. a körorvos fizetését 800 frtra emelte.

A rácz-keresztur kath. temető tulajdonjogának a hitközség nevére való bekebelezése elrendeltetik.

Kajászi-Szent-Péter k. segédjegyzői állást rendszeresített, melynek javadalmazásához a jegyző 200 frttal, a község pedig 100 frttal járul.

Káloz k. egy másod s.-jegyzői állást 360 frttal rendszeresített.

Sárosd k. a kath. s tanító fizetését 40 frttal felemelte.

Martonvásár k. a körorvos fizetését 600 frtra emelte.

Soponya község a szülésznő fizetés emelési kérvényét elutasította, ki azt a közgyűlés elé megfellebbezte. Kérelmének indoklásául felhozta, hogy mivel a községben a születések egyre gyűrűlnek, eddig élvezett fizetéséből képtelen megélni. Ezen telette gyanus körülményre az alispán figyelme felhívatik, ki legközelebb megvizsgálja a dolgot.

Csákvár község a jegyző fizetését 800, a s. jegyzőkéét 5-500 frtra emelte.

Ivánca k. a települési díjakat 20 frtra emelte.

Ráczalmás k. a k. pénztárnok fizetését 125-ről 200 frtra, a körorvos fizetését pedig 600-ról 760 frtra emelte.

Moór k. a tüzoltó egyletnek eddig adott 150 frt évi segélyt 500-ra emelte.

Sárbogárd k. képv. testülete legutóbb határozatot hozott a fűtőzai járdák kiépítésére vonatkozólag, mely szerint a háztulajdonosok

köteleztettek házuk előtt a gyalogjárót záros határidő alatt kiépíteni. Az állandó választmány véleménye szerint a községek ehhez nincs joga, tehát kéri a közs. kv. t. határozat megsemmisítését. Horváth Gyula ellenben azt alaposan megokolt indítványában helybenhagyni kéri. Rövid vita után szavazással döntötték el a kérdést, mely szerint a határozatot a közgyűlés jóváhagyja. A t. ügyész fellebbezést jelentett be.

A községek pénztári számadásainak, illetve költségvetéseinek jóváhagyása után a közgyűlés 11-kor véget ért.

UJDONSÁGOK.

Balassa L. Kálmán hangversenye.

Városunk zenei életében szinte esemény-számba megy azon nagy érdekességű hangverseny, melyet Balassa L. Kálmán, ifjú hegedűművész, városunk szülőtte tegnap este a helybeli „Magyar Király” szálloda nagytermében rendezett.

Érdekességét növelte azon körülmény, hogy a többi szereplő, ugymint Rostagni Flógel Karola, Schwarzbach Flóra és Leeb Erzsike urhölgyek egytől-egyig mind városunknak közkedveltségnek örvendő rokonszenves alakjai, kiknek nyilvános föllépését mindig örömmel üdvözöljük, kiknek kedves játékában és előadásában, illetve énekében oly szívesen gyönyörködünk s csupán azt sajnáljuk, hogy ezen örömben s műélvezetben oly ritkán részesülünk.

Mit szólunk az est hősről? Hisz városunk színe-java, zene iránt érdeklődő része mind ott volt s feszült figyelemmel hallgatta végig a művész remek előadását, művészetének ereje elragadott mindenkit, a kinek csak egy parányi érzéke van a szép és magasztos iránt. Mellőzzük tehát a kritika sablonos műkifejezéseit, mely részletezve dicséri Balassa Kálmán hegedűjátékának tisztaságát, páratlan technikáját a staccato, spiccato, haçolet duplahangokban stb. s csak az összbenyomást jelezzük, a midőn azt mondjuk, hogy játékában megtaláljuk mindazt, a mit művésztől követelünk, t. i. eminens technika mellett a játék melegségét, bensőséget és a genialis önálló egyéni felfogást, a mely a gondosan kiválasztott műsor számok előadásában érvényre jutott.

A tegnapi hangverseny egy a műsor választékosságánál, mint valamennyi szereplő zenei képességénél fogva művészi niveauon állt s ezért a nagyszámmal egybegyűlt distingvált közönség nagy tetszésében részesült.

Mig Balassa Kálmán Sarasate „Spanyol tánczó”-ban, Paganinik G huron előadott Moise ábrándjában, Wieniavszki „Faust” ábrándjában, valamint Auer Magyar rapsodiájában kiváló technikáját ragyogtatta, addig a Vieuxtemps D moll hangversenyében s Svendsen Románzban oly mély érzést fejtett ki, a mely a közönséget elragadta, úgy hogy két ráadásal kellett a műsört megtoldania és pedig a híres élabus Ernst-féle „Elegia” és Wieniavszki brillans „Obertrace” mazurkájával, a melyek művészi kivitele Balassa nagy zenei képzettségéről tesz tanuságot.

Kellemes változatosságot nyújtottak a műsor énekszámjai, melyekben Rostagni Flógel Karola urhölgy, városunk csalogánya tündökölt. Vonzó énekéről csak jót és szépet mondhatunk. Csengő hangja a szívek hurjait megrezgettette, lágy éneke, tiszta szövegkiejtése, az előadás bensősége a lelkes közönségnek nagy élvezetet nyújtott s óriási tapsvihár között kellett megismételnie Balassa Kálmán csinos magyar dalait.

Feltétlen dicsérrettel adóznunk Schwarzbach Flóra urhölgynek, König P. két részből álló darabjának remek, mondjuk művészi előadásáért. Bátor föllépése, brillans technikája és az előadott darab finom nuancirozása magas zenei képességét tanusítja. Játékával meghódította a hallgató közönséget, mely zápos tetszésnyilvánításával egy kedves ráadás, Stavenhagen „Gavotte”-jának előadására készítette. Végül kellemes kiegészítése volt a hangversenynek a

kamara zene, a melyet Leeb Erzsike urhölgy, városunk előnyösen ismert zongora tanárnője és Balassa Kálmán ur szolgáltatót Rubinstein hegedű és zongorára irt sonatájának előadásával. Leeb Erzsike urhölgy precíz játékával az előadott sonata szépségeit sikeresen érvényre emelte. Az előadott számot még meg kellett toldaniok egy művel, Grieg klasszikus sonatájával, melylyel hasonlóképen nagy tetszést arattak. A minden tekintetben kiválóan sikerült hangverseny 1/4 11 órakor ért véget.

A mária-remetei templom felszentelése.

Vasárnap reggel avatta tele Steiner Fülöp székesfejevári püspök ur Ó Meltga fényes papi segédlettel a mária-remetei új templomot. Elsőbb a templom oltárait, szobrait, a misemondó ruhákat szentelték fel, aztán elhelyezték az ereklyéket az oltárokra s a kegyképeket a falakra. A püspök szent beszéde után az első szent misét tartották meg. A segédletet dr. Wolafka Nándor czimz. püspök, Bogisich Mihály czimz. püspök, dr. Várady Árpád apát, dr. Vézinger Károly kanonok, dr. Nemes Gyula apátplebánus, Stubotics Károly, gróf Zichy pápai káplán és számos megyés pap végezte. A szent mise végeztével a püspök megáldotta az egylet elnökét, Szentkirályi Antalt s nejét, a kik tegnap ünnepeitök ezüstlakodalmukat. Majd Wolafka Nándor czimz. püspök először magyar, azután német nyelven mondott szent beszédet, mire a megejelent egyleti tagok lakomára gyűltek a a hidegkuti plebánoshoz. A harmadik fogás után a püspök telköszöntötte a pápát és a királyt. Azután Várady Árpád dr. a püspökre üritette a poharát.

— A vilamos. A közgyűlést megelőzőleg a törvényhatósági bizottság tagjai ma a főispán elnöklöte alatt előértekezletet tartottak a város-ház nagytermében. A vilamos világitást és vasutat tervezőkkel kötendő szerződést pontról-pontra alaposan megvitatták. Az engedményesek közül Nagy Ignác és Wolf Sándor budapesti gépészmérnök voltak jelen. A holnapi közgyűlés fogja most már eldönteni, hogy lesz-e valami ebből a régóta húzódó tervből. Ugyanez alkalommal határoznak a piros alma telkének eldarabolásáról is.

— Az Erzsébet-liget rendező bizottság szombaton délután a polgármester elnöklöte alatt értekezletet tartott. Megtekintették a ligetben most folyó rendezési munkálatokat és azt teljesen jónak és czélszerűnek találták. Egyben fölhívták a főmérnököt és a városi kertész, hogy egy kut, illetve a további fásításra nézve mielőbb tegyenek előterjesztést. Hát ilyenformán megérhetjük, hogy néhány év múlva egy modern ligetbe fogunk idönkint kirándulni a csilingelő villamoson.

— Zsindelyezik . . . Azaz hogy mezelik, takarítják a bakakaszárnya sárga falait. Búsán nézi a napokban besereglett sok legény ezt a műveletet. Puczóvalhatják azt a télelmetes épületet, csak nem lehet azt tisztességre, takarossá varázsolni, legalább az ő szemükben. Keserves sóhajtással gondolnak vissza a csak imént elhagyott csöndes falujuk nevető tóhár házikóira akol a zöld zsalus ablakok mögött nyílik a muskátli, rozmarng. Már kinek-kinek. Hej! mikor látják viszont azt a gyönyörűséges emlékeztető liczenmos kertet, benne az eiváláson kesergő élő virágszállal, a kit olyan nehezen hagytak odahaza! Hanem azért mégis eldőlőlják hogy;

„Nem a világ ez a három esztendő . . .”

— A vonat kerekei alatt. A velencei pályaoór szörnyű leltre bukkant e hó 1-én, vasárnap reggel az állomástól nem messze a vasuti sínek mentén. Egy emberi hullá törzse feküdt ott, s attól alig egy méternyre a fej, melyet, úgy látszott, a vonat szelt le a törzsről. Azonnal jelentést tett az állomásfőnöknek,

ki nyomban értesítette a székesfejevári szolgabírószágot. *Tömör József* törvényszéki vizsgálóbíró a reggeli vonattal kiment a helyszínére és megállapította, hogy a hulla *Csörgő József* *velencei* születésű 20 esztendő lovászegényé, ki minden kétséget kizárólag öngyilkossági szándékkal fehédt a vonat kerekéi alá. *Csörgő József Bóné Kálmán gárdonyi* birtokosnál szolgált, hol vigyázatlansága által valami jelentéktelen tüzet okozott, melyért a székesfejevári törvényszék 35 napi fogházra ítélte. Az ítéletben a legény megnyugodott, de a büntetés megkezdésére halasztást kért, a mit a törvényszék meg is adott neki. Időközben *Sárközy Aurél* nyék-pettendi birtokára szegődött lovásznak. s ott volt egész mostanáig. Büntetését október 1-én kellett volna megkezdenie s e miatt állítólag a szolgálatából is végleg elbocsájtották. Az elkeseredett legény hazament Velenczére a szüleihez s ott mulatott valamelyik korcsmában késő éjszakáig. Mikor már jól beborozott, kiment a vasúthoz, hasrafeküdt a túltésen s úgy várta a Budapest felől éjjel 11 órakor érkező vonatot, mely azután alaposan végezett vele.

— **A seregélyesi bundát** úgy látszik drágán fogja megfizetni *Rettegő Sándor*, a rettegett finanszbirozó. Most már kiderült, hogy a rendőrséghez beszigelt bundát a derék ur egyáltalában nem találta — a mi így is úgy is baj rá nézve, — hanem mikor már szagosodni kezdett a dolog, 7, mondó hét o. é. forintért vette *Acontovics Ljubica* székesfejevári szúcsmestertől. Hogy pedig a kis szárnypróbálgatás valami nagyon gyanus ne legyen, az óvatos biztos ur a most mult szombaton reggel egy *székbe gyömöszölve vitette el a bundát a lakására* s onnan küldte föl a rendőrséghez a seregélyesi bunda képében. A naiv turpisság azonban nem sikerült, ami annál kényelmetlenebb *Rettegő urra* nézve mert ezzel összes furfangját kimerítette s most már meglehetősen szomorú kilátásokkal várja a további vizsgálatot. A rendőrség ugyanis áttette az ügyet az illetékes bírósághoz és egyuttal körülményes jelentést tett róla a biztos ur felsőbb hatóságához is.

— **Tűz. Vörösvári** levelezőnk írja, hogy ott e hó 2-án d. e. 10 órakor *Pfeiffer István* gazdaember egyik házában udvarán ismeretlen obból egy szalmakazal kigyuladt. Mire észrevették, akkor már hatalmas lánggal lobogott és kigyuladt tőle a közelben sűrűn álló többi szalmakazal és két gazdasági épület, később a lakóház is. Ugyanazon telken áll az egyik ovoda is; az nem égett le, mert cserépszindelylappal van fedve. — Ha a szél, mely a tűz kitérése után egy jó félórával kerekedett, — valamivel előbb kél, úgy a község jó része légy, — és pedig azért, mert minden szabályrendelet és főbírói intézkedés dacára a szürűs kertek még mindig a beltelken vannak a tűzoltóság pedig nincs rendezve. Persze ilyesmire a nagy anyakönyvvezetés miatt nem érnek rá a községi jegyző urak.

— **A székesfehérvári főgimn. segélyző egyesülete** *Chinorányi* Ede felügyelő tanár vezetésével f. hó 1-én tartotta alakuló közgyűlését. A tagok egyhangulag *Szekfi Gyula VIII. o.* tanulót választották meg elnökké. Az egyesület jegyzője *Edes Jenő VIII. o.*, pénztárosa *Kárf János VIII. o.*, ellenőre *Hankó Ernő VII. o.* tanuló lett. Választmányi tagok a hatodik osztályból: *Baranyay Gyula*, *Debrezenyi Miklós*, *Dubovszky Elemér*, *Eisenbarth Ferencz*, *Mattesz Andor*, *Szekfi Jenő*. Hetedikből: *Kerbolt László*, *Molnár László*, *Rátkay Géza*, *Barcza László*. Nyolczadikból: *Kolb Ferencz*, *Sefcsik Jakab*, *Vadass Vilmos*, *Szirkovics József* és *Strausz Andor*.

— **Egy mentés története.** Sürgősen hívták a mentőket tegnap este nyolcz óra tájban a *Széchenyi-utczába*. A derék humánus férfiak, hivatásukhoz híven, lélekszakadva siettek a

jelzett helyre, hol egy fiatal, de eszméletlen ember hevert a kövezeten. Visszafelé hajtatva beszóltak a rendőrségre, honnan egy biztos jött ki az esetleges büntény megállapítása végett. Mikor azután a megmentettet körülta-pogatta, kiderült, hogy *Szabó Jánost* a bus rekrutát legföllebb a könnyen bekövetkező elgázolástól mentették meg, mert a nagyfokú részegsége kivül egyéb betegség nem volt rajta észlelhető. Nem volt mit tenni: kijózanító kurát rendeltek neki a rendőrségi szanatóriumban.

— **Piszok a kirakatban.** Rendőri protekcióval történik-e csakugyan az erkölcszetlenség terjesztése Székesfejeváron, nem tudjuk. Annyit azonban látunk, hogy ha egyenesen nem pártfogolja is az ilyesmit, legalább megtűri és nem tesz ellene semmit, pedig kötelessége volna. Hetek óta látunk egy nádor-utcai kirakatban olyan szemérem sértő ansichtskártyákat, melyek legalkalmasabbak arra, hogy a serdüő ifjuság lelkét megeméltelyezzék. Tíz krajczárért árulják darabját, a gymnasium közvetlen közelében eme közszemlére kitett képeknek, melyek nappal a jölméret mythológiai alakok képmását mutatják, este azonban a mögötte levő lámpa világításában olyan jeleneteket mutatnak, melyek legföllebb arra jök, hogy a petyhüdt idegzetű vén rouákat felizgassák. Az iskolás fiúk csoportokban állnak meg a kirakat előtt és akár-hogy szerezik is, de előteremtik azt a darab-jáért járó, hatost, csakhogy egy-egy ilyen „érdekes” képet megszerezhessenek. Hát hiszen például a tenger habjaiból kiemelkedő *Aphrodité* még korán sem erkölcsrontó hatású, sőt esztetikailag szépek találhatja akárki is, de mikor a lámpa mögött fürdőkádban látjuk ezt a hőlyget, az már, engedelmet kérünk, mégsem utczára való. *Chambres* separébéli jelenetek éjjeli toalettet csináló asszonyok stb. rejtőzködnek *Diana*, *Psyche* és *Zephir* kisasszonyok mögött, hát hogye mulatna ezen a tiszteltreméltó rendőrség. Már előbb szóvá tettük volna a dologot, de a napokban eltűntek a kirakatból ezek a képek. Most újból visszakérültek, mert úgy látszik, hogy így hatásosabb a csalogatás. Reméljük, hogy a rendőrség már ki gyönyörködte magát benne és valahára egészen eltűnteti onnan azt a piszokot.

— **Öngyilkosság a temetőben.** Alig rakták le a mentők a tökrészeg regrutát, megint hívták őket egy másik, sokkal komolyabb esethez. A rácz-temetőben sétálók egy kinok közt vergődő leányt találtak a sírok között, ugy esti 1/2 9 tájban. A gyorsan értesített mentők beszállították a szerencsétlent a városi kórházba, hol csakhamar megjelent *Polczér Péter* rkapány meg és állapította, hogy az illető *Bajcsi Klára* cselédeleány, ki tegnap jött ide a fővárosból. Ott szolgált legutóbb *Ferenci Bálintné*nél, hol mostanában több értékes tárgy tűnt el a kezei között, a miért asszonya följelentette a rendőrségnél. Le is zárták néhány napra s tegnap kiszabadulva Fejérvárra jött. A rendőrségnél cselédkönyve után tudakozódott, de eredménytelenül. Este kiment a temetőbe, hol úgy látszik valami mérget ivott. Most a kórházban fekszik, ezideig eszméletlen állapotban.

— **A szüret.** A hegyközség választmánya vasárnap délelőtt ülést tartott, melyen a szüret megkezdésének idejét hosszabb vita után a jövő hétfőre tűzték ki, olyan föltétellel azonban, hogy ha a hét első napjaiban esős idő mutatkoznék, a szüretet már e hó 5-én, csütörtökön, megkezdhesék. Ugy látszik azonban erre nem lesz szükség. A Demkő hegyen különben már javában folyik a szüret.

— **Holttest az utcán.** Tegnap délelőtt a *Vendeköz 12. számú háza* előtt egy ismeretlen férfi hullát találtak. Beszállították a városi kórházba, de mivel kiletét megállapítani nem sikerült, a rendőrség lefegykezettette. Ugy látszik, szívészélhűdés ölte meg.

— **Öngyilkosság az istállóban.** *K. Kovács János czecei* gazdaember szept. hó 26-én reggel saját istállójában fölakasztotta magát. Az 52 esztendő ember már régebb idő óta epilepsziában szenvedett s nem lehetetlen, hogy e fölött való elkeseredésében követte el az öngyilkosságot. Azt is beszélik, hogy valami pörrel

fenyegették, mely által csekély vagyonszájának nagyobb részét elvesztette volna s ez a félelem üldözte a halálba.

— **Csemegezőllő s különlegességek** láthatók néhány napja *Flüts Pál* *Fia* és *Kovács Pál* fűszer üzletek kirakataikban és általános feltűnés tárgyat képezik. — A gyönyörű példányok *Havranék Antal* őreghegyi természetmennyei és az Európában honos legkiválóbb fajok gyűjteménye. Ajánljuk olvasóink figyelmébe. A fentnevezett üzletekben előjegyzéseket elfogadnak ojtó vesszőkre.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Sz. I. B-r. Mikor az a derék fiatal ember azt a hóstettet elkövette, akkor még, ha olvastuk is a híret valahol, nem tudtuk hogy *Sz. P. th.* nekünk ismerősünk is lehet. A hivatalos lapot pedig nem olvassuk. Nem említhették volna nekünk ezt a dolgot az itthon valók? — Most már megbocsássan — igazán nem lehet. Végül pedig kijelentjük, hogy inkább tiz tárczát, mint még egy ilyen levelet.

T. s. Legközelebb levél megy,

Felölő szerkesztő: Chay Antal.

NYILT-TÉR.*

KÉRDEZZÜK MEG A HÁZIORVOST!

Krondorfi
alkálikus természetes
savanyuvíz

NYÁLKAOLDÓ HATÁSÁNÁL FOGVA A
TÜDŐ, GYOMOR ÉS HUGYHÓLYAG

* * * * BÁNTALMAKNÁL * * * *

47. 0-28 LEGJOBBAN AJÁNLVA!

MINDENÜTT KAPHATÓ!

Székesfejevár sz. kir. város törvényhatóságától.
261.

16214.

Pályázat ösztöndijra.

Székesfejevár szab. kir. város törvényhatósága által alapított ezredéves tanulói ösztöndijak egyike üresedésbe jövén, annak elnyerésére ezennel pályázat hirdetik.

Felhivatnak mindazok, kik azt elnyerni óhajtják, hogy kellőleg felszerelt kérvényeiket tolyó évi október hó 10-ig bezárólag a tanácsi iktató hivatalba adják be.

Fenti ösztöndij elnyerésére csak oly székesfehérvári születésű, kifogástalan magaviseletű, szegény sorsú tanuló tarthat igényt, ki a helybeli főreáliskolánál az érettségi vizsgálatot jó sikerrel kiállván, a tudomány vagy műegyetemen folytatja tanulmányait.

A pályázati kérvények folyó évi október hó 16-án tartandó rendes közgyűlésen fognak érdemileg elbíráltni.

Székesfejevárrott, 1899. szept. 25-én.

Havranék József,

260. 1—

polgármester.

Nyomatott Számmér Imréné, Székesfejevárrott.